

מראי מקומות- מנחות ח'

- (א) **עד שלא פרקה- פי' בשטמ"ק (א') בשם ר' גרשום** דהיינו לבונה ובזיכין. אולם ע' בחי' הגרי"ז דדייק מדברי רש"י, וכן מדברי הרמב"ם, דפרקה קאי על הלחם גופא. והק' מה זה תלוי בסילוק הלחם, בשלמא סילוק הבזיכין, שפיר הוא כמו קמיצה, אבל סילוק הלחם מה יש בין קודם סילוקן לאחר סילוקן. וביאר דס"ל להרמב"ם ורש"י דלגבי הדין סילוק בזיכין לא יהי' נפק"מ במה דהלחם חסר, דכיון דבריר קומץ ידיד', לכן אפי' קודם הסילוק בזיכין יש בהלחם דין שירים, וא"כ מצד סילוק בזיכין הי' שפיר מקטיר הקומץ אף אם חסר הלחם. אבל לגבי הלחם הפנים אי' דין מיוחד מקרא דקדש קדשים היא, שאם נפרסה א' מחלותיה כולם פסולות, וזה תלוי בדין סדר הלחם, דכיון דלחם הפנים בעי סידור על השלחן, לכך אם נפרסה א' מחלותיה כולן פסולות, מפני שחסר עתה הסידור. אולם כל זה דוקא בזמן שיש בהן דין סידור על השלחן, אבל בשבת, כיון שהגיע זמנה לפרוק, דשוב אינה צריכה להסידור, דכבר יכולין לפרקן, הו"ל כמאן דפריק דמיוממילא אין פוסל בה עתה כשנפרס הלחם.
- (ב) **לא פרקה ממש, אלא כיון שהגיע זמנה לפרק, וכו'- פרש"י**, דהיינו משעברו שש שעות, דאי' בפסחים דבזיכין בשבע. והק' בחי' הגרי"ז, הא לכאור' נראה לומר דמשהגיע זמנה לפרוק נקרא תיכף ביום שבת בבקר, שאינה צריכה עוד להבזיכין, כי מה שאינה נקרבת עד שבע שעות הוא רק מדין סדר, ולא הוי דין בהלחם, דכיון שהגיע יום השבת אינה צריכה להבזיכין, והי' כמי שפרקה, והניח בקו'.
- (ג) **ואמאי, תיהוי כמנחה שחסרה קודם קמיצה-** והעיר השפת אמת (ריש ט:), מנין לדמות נפרס הלחם לחסרה, אולי דוקא אם חסרה הדין הוא דאין יכולין לקמוץ. וכ' דסתם נפרס א"א שלא יהא נחסר מעט פירורין. וע"ע בשטמ"ק כאן (א') בשם ר' גרשום דכ' נפרס לחמה- נחסר לחמה.
- (ד) **חביתי כה"ג, ר' יוחנן אמר אינה קדושה לחצאין... לא נצרכא אלא להביאה שלם מביתו- ע' בלקוטי הלכות (זבח תורה ד"ה חביתי) שכ' דס"ל לר' יוחנן דאפי' היכא דהביאה שלם מביתו בבקר, ונתן במקדש חציו בכלי זה וחציו בכלי זה, לא קידש, ולר"א קידש באופן זה. ואף לר' יוחנן, אם הביא מביתו עשרון סולת בכמה כלים ונתנו במקדש בהעשרון המיוחד להם, בודאי נתקדש. אולם ע' בחזון איש (כ"א, ה') דכ' דמה דצריך להביאה שלם מביתו, היינו דצריך להקדישה קדושת דמים כולה ביחד, וזה מעכב.**
- (ה) **וכי תימא ר' יוחנן מילתא ממילתא לא יליף, והאמר ר' יוחנן שלמים ששחטן בהיכל כשרין- העיר הטהרת הקודש, הא אי"ז ילפותא מילתא ממילתא, אלא סברא הוא שלא יהא טפל חמור מן העיקר, ע"ש מש"כ בזה.**
- (ו) **אין מלאים אלא שלמים- ע' בחי' הגרי"ז** דביאר דבפשטות אמרי' דדין זה הוא דין בחפצא דמנחה, דאינה קדושה אלא כולה ביחד, ולא בחצאין. אלא דהאריך להוכיח דבאמת אין זה ביאור דין זה, אלא דדין מלאים הוא דין במדידה, דהיינו דאין הכלי יכול לקדש אלא ע"י מדידה, והיכא דהם חסרות אין שייך מדידה, דהא חסרות הם, ובכה"ג אין הכלי יכול לקדש. ע"ש שהאריך בזה, ונקט דבאמת יש ב' דינים בזה, א' דצריך להיות הכלי מלא בכדי שיהי' נחשב מדידה, ועוד יש דין דהמנחה צריך להיות עשרון שלם כדי להתקדש, ע"ש.
- (ז) **אי כר"א לילף מחביתין- אף דלכאור' בחביתין יש סברא מיוחדת דחביתין קריבין לחצאין, וא"כ איך ילפי' מחביתין, ע' בתוס' לעיל (ז:)** מש"כ בזה.
- (ח) **בלא שמן ובלא לבונה שכן מצינו במנחת חוטא- הק' בחי' הרשב"א, כיון דמצינו דקדושה בלא שמן ובלא לבונה ממנחת**

לאכול בעזרה מפני רמחים וקשתות. והק' התורת הקודש (ב', ד', א'), הא לכא' איכא דין דובאו פריצים וחיללוה, וא"כ לכא' כיון שבאו פריצים וחיללוה, ממילא אין כאן עוד קדושת בהמ"ק, וממילא אסור לאכול ק"ק בכלל, ומה שייך לומר דיכולים ליכנס להיכל. וע"ש שכן לדון, האם לגבי דין זה דובאו פריצים וחיללוה, כל הבהמ"ק נחשב לדבר א', דהיינו דאם באו לחלק א' דממילא כל הבהמ"ק נתחלל, או דלמא כל מקום הוא דבר בפנ"ע, ולמשל אם הכניסו לעזרה, עדיין ההיכל בקדושתו, וכן להיפוך, ע"ש שהאריך בזה.

(טו) **ואוכלין שם קדשי קדשים** - ולענין קדשים קלים, כ' הרדב"ז (מעשה"ק י"א, ז') דהחילוק בין ק"ק ובין ק"ק לדינא הוא דק"ק אינו אוכל בהיכל אפי' בשעת הדחק, אבל בדיעבד אם נאכל נאכל, כיון דאין האכילה חוץ ממחיצתו. ועוד כ' דלגבי ק"ק אם נאכלו בהיכל, הרי הוא קיים מצות אכילת קדשים ונתכפרו הבעלים, משא"כ ק"ק שנאכלו בהיכל.

(טז) **ת"ל בקרש הקדשים תאכלנו** - כ' הקרן אורה (זבחים סג:) דעיקר קרא בא לומר דלכתחלה יכול לעשות כן, דבדיעבד הרי פשוט הוא דיוצא מצות אכילת קדשים בהיכל (והעיר דזהו דלא דברי רש"י כאן הנ"ל, דחי' הקרא הוא דאינו נפסל ביוצא), אלא דהי' מקום לומר דאין לעשות כן לכתחלה משום כבוד רבו, קמ"ל קרא דאף לכתחלה יכול לעשות כן. וא"כ, מה דנקט שלמים ששחטו, לשון בדיעבד, היינו משום דאף לכתחלה מותר לשחוט או לאכול בהיכל, אולם זהו רק כל זמן שאי"ז ביאה ריקנית, אבל אם ביאה ריקנית הוא, אסור לכתחלה לעשות כן. אבל היכא דהגוים מקיפין וכו', אז ודאי אי"ז נחשב ביאה ריקנית, דהשתא זהו צורך עבודה, ויכול לכתחלה לשחוט ולאכול בתוך ההיכל.

(יז) **בקדש הקדשים תאכלנו** - ע' באבן עזרא (על פסוק זה, במדבר י"ח, י') דכ' דקדש הקדשים היינו האהל מועד. אבל הרמב"ן שם כ' דהי' ראוי שיאמר דיכולים לאכול אף לפני ולפנים,

חוטא, א"כ למה הוצרך לומר בלא שמן שכן מצינו וכו', הרי כיון דמצינו דאף בלא שמן ולבונה קדוש, כש"כ אם יש שם א' מהם. ותי' דה"א שיש ב' מיני מנחות, יש מנחה שאינו מהודר כלל, ויש מנחה שמהודר. וא"כ, כיון דמצינו במנחה שאין בה אלא סולת שהוא קדוש, א"כ שפיר יהי' קדוש בסולת גרידא, רק שיש דין דצריך לעשות מנחתו מהודר, וממילא צריך להוסיף שמן ולבונה. אבל אם יש בה כבר שמן או לבונה, א"כ י"ל דאינו קדוש, שהרי לא מצינו מנחה כע"ז בעלמא, קמ"ל.

(ט) **ור' חנינא אמר לא זו קדושה בלא זו, וכו' -** וע' בחי' הגרי"ז דהק' דלר' חנינא היכי אמרי' דתנור מקדש לחם הפנים, הא הוי בלא לבונה, וצריכין ללחם בזיכי לבונה, והניח בקו'.

(י) **ואיבעית אימא, מנחה לגבי דם כיבש דמיא -** כ' השפת אמת דלפי תי' זה יצא דמדת הלח אינו מקדש אפי' מנחה שהוא כלולה בשמן.

(יא) **הואיל ועולה קדשי קדשים וכו' - פרש"י,** בעולה ומנחה נאמר קדשי קדשים. וכ' החק נתן, דאין כוונת רש"י לומר דכתיב בהדיא ק"ק לענין עולה, דהא בעולה לא כתיב ק"ק, אלא ר"ל דכיון דכולי' לגבוה, א"כ אין קדשי קדשים יותר מזה.

(יב) **שלמים ששחטו בהיכל כשרין - ע' בחי' הגרי"ז** דנסתפק מהו בשאר עבודות, קבלה, וכו', אם יכולין לעשותן בהיכל או לא.

(יג) **מנין שאם הקיפו עובדי כוכבים את כל העזרה שהכהנים נכנסין לשם ואוכלין שם ק"ק, וכו' - פרש"י,** דהחידוש הוא דלא אמרי' דפסול ביוצא ע"י כניסה זו להיכל. וע' בתורת הקודש (ב', ד', א') דהעיר דלכא' דבר זה הוא לומר שיהי' פסול ביוצא בפנים מן המחיצות, אולם כ' דכן מצינו ברמב"ם מושג זה, דכ' דדם של פר העלם דבר שנכנס לקה"ק דנפסל, אלמא שיש מושג כזה דפסול יוצא אף לפנים מן המחיצות.

(יד) **שאם הקיפו עובדי כוכבים וכו' - פרש"י,** שהקיפו למלחמה, ואין הכהנים יכולים

כמשמעות הכתוב, אבל לא הזכיר כן באימה,
אף דהדין באמת כן הוא (וע"ע בר' בחיי שם,
דכ' לדבר פשוט דודאי אין אכילה ושתי'
בקה"ק).